

İlham Əliyev - böyük intellekt, iradə və qətiyyət sahibi

"Biz Azərbaycanı müasir, sürətə inkişaf edən, şəffaflığı öz siyasetində bayraq edən ölkə kimi görəmək istəyirik və buna nail olacaq. Heç kim bu işdə bizi mane ola bilməz"

İLHAM ƏLİYEV

Tarix şəxsiyyətlər yetişdirir. Bu, aksiomdur. İsbata ehtiyacı olmayan digər həqiqət də ondan ibarətdir ki, şəxsiyyətlər də tarix yaradır. Burada qarşılıqlı asılılıq mövcuddur. Bu asılılığın unikallığı ondadır ki, tarix özünün mürəkkəb çağlarını yaşayarken daha səxavətli olur. Dühalbalar doğulur. Onlar da tarixə borclu qalmırlar. Missiyaları xilaskarlıq olur. Tarixin, dövlətin və millətin xilaskarı missiyası. Həmin missiyani müasir Azərbaycan dövlətçiliyi tarixində ümummilli lider Heydər Əliyev yerinə yetirdi. Zəmanəmizin döhası, ilk növbədə, Azərbaycanın ittihiləşmiş dövlətçiliyini barpa etdi, ölkəni permanent xaos veziyətindən çıxardı, vətəndaş mühərabesinin qarşısını aldı, ölkədə milli intibahə nail oldu, bütün sahələrdə dinamik inkişaf tendensiyalarının əsasını qoymuşdu. Azərbaycanda siyasi sabitlik və inkişaf dövrü başlandı.

Azərbaycan xalqı dövlətçilik qarşısında müstəsna və misilsiz xidmətlərinə görə Heydər Əliyevə əbedi olaraq minnəndardır. Həm də ona görə minnəndardır ki, Ulu Öndərin şah əseri olan müstəqil Azərbaycan artıq 16 ildir ki, etibarlı əllərdədir, davamlı və dinamik inkişaf tempisi ile irəliləyir. Zəmanəmizin döhasından "Ona özüm qədər inanıram və gələcəyin böyük ümidişlər bəsləyirəm", - qiymətini alan Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın bugünkü və gələcək inkişafının təminatçısıdır. İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan son 16 il ərzində özünən milli dövlət quruculuğu və idarəciliyinin növbəti şərəfli mərhəlesi ni yaşıyır. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan tarixinə yeni missiya ilə qədəm qoymuşdur. Bu missiyanın fəlsəfəsi dəhə avəvel "Ösl siyaset konkret, real iş görməkdən ibarətdir", - deyərək ictimai fəaliyyətə başlayan Prezidentin 16 il öncə söylədiyi "Mən her bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidenti olacağam, hər bir Azərbaycan vətəndaşının qayığı və problemlərinin həlli yolunda bütün bacarıq və qabiliyyətimi əsirgəməyəcəyəm" fikirləri ilə real məzmun kəsb etməye başladı.

Bu fikirlər Milli Məclisin deputatı, Yeni Azərbaycan Partiyasının Beynəlxalq əlaqələr komissiyasının katibi, professor Elman Nəsimovun "İlham Əliyev - dünya səviyyəli islahatçı Prezident" sərəlvəhəli məqaləsində yer alıb. AZƏRTAC məqaləni təqdim edir.

Bu mərhələnin başlangıç nöqtəsi 2003-cü il oktyabrın 15-də keçirilən prezident seçkilərində İlham Əliyevin xalqın mütləq eksəriyyətinin səsini toplayaraq (76,86 %) dövlət başçısı seçilməsi ilə qoynuldu. Prezidentliyinin ilk 5 il ərzində İlham Əliyevin dövlətçiliyimiz tarixinə yeni missiyasının həll etməli olduğunu vəzifələrə Azərbaycanda bir çadır şəhərciyinin belə qalmayağı, məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin təşkilinən əsas məsələ olacağı, yoxsulluğun aradan qaldırılması üçün dəha səmərəli tedbirlər görüleceyi, 600 min yeni iş yerinin açılması istiqamətində qisa zamanda real neticələr əldə olunacağı, regionlarda iqtisadi inkişafı və aqrar islahatlarının ikinci mərhəlesi ilə bağlı dövlət programlarının hazırlanacağı, sahibkarlığa dövlət qayığının artırılacağı, transmili layihələr çərçivəsində ölkənin yeni infrastrukturunun yaradılmasına nail olunacağı

kimi məsələlər daxil idi.

İlham Əliyevin Prezidentlik fəaliyyətinin qeyd edilən dövrü ərzində sadalanan bütün istiqamətlər üzrə nezərəçarpacaq nailiyyətlər əldə olundu. 610 min yeni iş yerinin açılması, neft gəlirlərindən istifadə olunmaqla qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi, sahibkarlığın inkişafına əlverişli şəraitin yaradılması, əhalinin azəminatlı hissəsinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, hər bir azərbaycanlı ailəsi üçün rifahın və təhlükəsizliyin təmin edilməsi, dövlət strukturlarının işinin səmərəli, dünya standartlarına uyğun sekilde qurulması, rəhbər işçilərin məsuliyyətinin artırılması, milli birliliyin və həmrəyliyin möhkəmləndirməsi, beynəlxalq standartlara cavab verən demokratik parlament seçkilərinin keçirilməsi, Ermenistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüquq principlərinə uyğun, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində helline imkan verən müstəqil xarici siyaset kursunun yerdiləməsi, Avropanın və dünya strukturlarına integrasiyanın davam etdirilməsi həmin siyasetin real göstəriciləri hesab oluna bilər.

Növbəti seçkilərdə də xalqın mütləq eksəriyyətinin etimadı nəticəsində prezident seçilən İlham Əliyev iqtisadiyyatın bundan sonra da inkişaf etdirilməsi, siyasi islahatların keçirilməsi və ölkənin modernləşdirilməsi ölkəmizin qarşısında duran başlıca vəzifələr kimi müəyyən yənləşdirdi. İqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, siyasi islahatlar, modernləşmə, enerji sektorunda asılılığın azaldılması, təhsil və güclü sosial siyaset ölkəmizin strateji xətti olaraq irəli süründü. Optimal məqsəd və vəzifələrin müəyyən edilməsi və onların yerinə yetirilməsi yollarının düzgün tapılması nəticəsində Azərbaycan həttə dövləti iqtisadi-maliyyə böhrəni illərində analoqu olmayan iqtisadi inkişaf tempinə nail ola bildi. Bu inkişaf kursu sistemli və davamlı karakter kəsb edir.

Sabitlik, təhlükəsizlik və inkişaf bu mərhələni xarakterizə edən əsas meyarlardır. Söznün həqiqi mənasında, son 16 il ərzində ölkəmizdə sabitlik və əmin-amanlıq hökm sürməkdir. Azərbaycan bu gün müsəlman dünyasında bir sabitlik adası kimi məshhurdur. Tekə sabitliyin olmaması kifayətdir ki, dövlət xoş ve anarxiyaya yuvarlaşın. Qonşu regionlarda və dünyada baş veren qanlı münəaqışlər, toqquşmalar, mühəribələr, risklər və təhdidlər fondañda ölkəmizdə həyat tərzinə çevrilmiş sabitlik mühiti bizim tarixi nailiyyətimiz və sərvətimizdir. Sabitliyimiz təhlükəsizliyimizi şərtləndirir. Sabitlik və təhlükəsizliyimizin təminatçısı Azərbaycan xalqı və onun hakimiyətlə olan monolit birliyidir. Səfərbər olunmuş cəmiyyət

və vətəndaş həmrəyliyidir. Bu birliliyin kökündə dayanan əsas amil xalqın Prezident İlham Əliyevə olan inamı, etimadı və etibarıdır. Prezidentin xalqının sevgisini qazanmasının şərtləndirən əsas amil isə, onun hər hansı beynəlxalq siyasi dairənin və ya böyük dövlətin diktəsi altında deyil, məhz öx xalqının nəzəfəyindən irəli gələn bir siyaseti həyata keçirəcəsidir.

İlham Əliyev hələ 16 il əvvəl bəyan edib ki, prezident seçiləcəyi təqdirdə regionların inkişafına prioritet məsələ kimi baxacaqdır. Onun bu istiqamətdə atlığı mühüm addımlar onun sözü ilə eməlinin eyni gücə malik olduğunu növbəti dəfə təsdiqlədi. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı artıq 3 Dövlət Proqramı qəbul olunub və onların uğurları icrası təmin edilib. Növbəti 4-cü Dövlət Proqramının icrasına başlanılib, ilk növbədə, infrastruktur layihələrin icrasına start verilib. Bu, bir həqiqətdir ki, energetika hər bir dövlətin iqtisadiyyatının bel sütūndur. Təsadüfi deyildir ki, İlham Əliyev ölkəmizdə elektrik stansiyalarının mövcud olmasına "dövlətimizin uğurlu və sürətli inkişafının əsas amili kimi" yüksək qiymət verib. 2003-cü ilden beri 30 elektrik stansiyası tikilib. Bu stansiyaların genərasiya gücü 2500 meqavata bərabərdir. Məlumat üçün onu da qeyd edək ki, 2004-cü ilədək Azərbaycanda 9 elektrik stansiyası var idi və ölkəmiz elektrike olan tələbatı əsasən idxlə hesabına ödəyirdi. Hazırda isə özümüzü elektrik enerjisi ilə tam təmin edir və onun ixracını həyata keçirir. Bu məqsədə həm ölkə ərazisində, həm də 3 qonşu ölkə ilə - Rusiya, İran və Gürcüstanla elektrik xətlərini birləşdirmişik. Gürcüstan vətəsindən Türkiyə də elektrik enerjisini ixracı imkanları yarannmışdır. Bu il elektrik stansiyalarının generasiya gücünə 2900 meqavata çatdırılması nəzərdə tutulur. 2004-cü ilden ölkədə qazlaşdırmanın seviyyəsi cəmi 51 faiz təşkil edirdi, həzirdə bu göstərici 95 faizə yaxınlaşır. Bütün şəhərlər 100 faiz qazla təmin edilib. 16 il əvvəl ölkəmizdə əhalinin fasilesiz olaraq işmeli su ilə təminatı 26 faiz təşkil edirdi. Hazırda bu göstərici 67 faizi ölüb. Bakıda 81 faiz, bölgələrdə isə analoji göstərici 43 faizə bərabərdir. Bu sahəyə də perspektivdə böyük sərməyə qoyuluşu nəzərdə tutulur.

Prezident İlham Əliyev sosial-yönümlü dövlətin formalasına və inkişafı kursunu həyata keçirir. Bu siyasetin merkezində Azərbaycan vətəndaşı və onun sosial rifahi dayanır. Həmin siyasetin sayəsində ölkəmizdə işsizlik 5 faiz, yoxsulluq isə 5,4 faiza enib. Təsadüfi deyil ki, 2020-ci ilin dövlət bütçəsində də sosial xərclər bütün xərclərin 38,5 faizini təşkil edir. Ölkəmiz nümunə-

problemlə kredit narahatlığını aradan qaldıran bu addım Azərbaycan Prezidentinin yüksək humanizmini, onun daim olke vətəndaşının yanında olduğunu bir dəha nümayiş etdirdi. 2019-cu il 19 fevral tarixli Ferman isə istismarına icazə verilməmiş çoxmənzilli yaşayış binalarının sakınlarından ibarət 350-400 min insanın mənafələrinin təmin olunmasına xidmet etməklə, Azərbaycanın sosialyönümlü dövlət siyasetinin əsasında humanizm prinsiplərinin dayandığının növbəti təsdiqi oldu.

Yuxarıda qeyd olunduğu kimi, Prezident İlham Əliyevin sosial siyasetinin mərkəzində vətəndaş rifahının təminatı prinsipi dayanır və bu amil ölkəmizdə dayanıqlı iqtisadi inkişafın nəticələrinin, əldə olunan iqtisadi dividendlərin, ilk növbədə, əhalinin güzərənin yüksəldilməsinə yönəldilmesi, sosial müdafiə sisteminin gücləndirilməsi istiqamətdə adıclar olaraq mühüm addımların atılmasında real ifadəsinə təpib. Bu baxımdan dövlət başçısının yeni sosial paketi kimi təqdim olunan 2019-cu il 18 iyun tarixli sərəncamları, minimum pensiyanın artırılması üçün yeni qanunvericilik təşəbbüsü vətəndaş rifahı namına atılan mühüm yeni addımlardır. Bu sərəncamlardan sonra Azərbaycanda minimum əməkhaqqının məbləği 2019-cu il sentyabrın 1-dən 40 faizdək artırılaraq 180 manatdan 250 manata çatdırıldı. Bununla da ölkəmizdə minimum əməkhaqqının məbləğinin yaşayış minimumunu (180 manat) 40 faizdək üstələməsi təmin edildi. Yeni "Minimum aylıq əməkhaqqının artırılması haqqında" Sərəncam ölkədə sosial rifahın yüksəldilməsinin Prezident İlham Əliyevin uğurlu sosial-iqtisadi siyasetinin prioritət istiqaməti olduğunu bir dəha təsdiq edir və bu istiqamətdə cari il ərzində artıq ikinci böyük sosial paketin reallaşdırıldığını göstərir. Artımdan sonra Azərbaycan Respublikasında minimum əməkhaqqının MDB ölkələri arasında aliciliq qabiliyətinə görə 1-ci yerde qərarlaşır. Orta aylıq pensiya həcmindən 3-cü yerdeydir.

Bütövlükdə, Prezident İlham Əliyevin rehberliyi ilə bu fealiyyət iki istiqamətə aparılır. Birincisi, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin siyasi həlli tapılanaq mühəqqəti olaraq məcburi köçkünlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, məşqullüğünün təmin edilməsidir. Bu sahədə aparan işlər nəticəsində artıq 300 min qacqın və məcburi köçkünlər yeni mənzillərə köçürülb, 103 yeni qəsəbə salınıb. Son bir ilde Bakı, Sumqayıt şəhərlərində, Abşeron rayonu ərazisində 5 yeni yaşayış kompleksi imzalandı. 2019-cu il 25 fevral tarixli Sərəncam isə ölkənin sosial hayatında inqilabi addımların davamlı xarakter aldığını göstərdi. Sərəncamla 600 minəndek şəxslər, o cümlədən 300 min əlliyyili olan şəxslər yənələn sosial müavinətlərin, Prezidentin aylıq təqaüdlərinin aprelin 1-dən orta hesabla 40 faiz artırılaraq 180 manata çatdırılması oldu. 600 min (o cümlədən dövlət sektor) üzrə 450 min, özel sektor üzrə 150 min) işçinin rifahına ciddi destək olan bu artım üçün illik 400 milyon manat elave vəsait ayrıldı. Dövlət başçısının imzalandığı 2019-cu il 25 fevral tarixli Sərəncam isə ölkənin sosial hayatında inqilabi addımların davamlı xarakter aldığını göstərdi. Sərəncamla 600 minəndek şəxslər, o cümlədən 300 min əlliyyili olan şəxslər yənələn sosial müavinətlərin, Prezidentin aylıq təqaüdlərinin aprelin 1-dən orta hesabla 100 faiz artırılması təmin edildi, eləvə olaraq bir sıra kateqoriyalardan olanlar üçün Prezidentin aylıq təqaüdləri təsis olundu. Sərəncamın icrası üçün elave olaraq illik 400 milyon manat ayrılmazı nəzərdə tutulur ki, bu da sosial müavinət və təqaüdlərin verilməsi yönələn illik vəsaitin 2 dəfə artırılması deməkdir. Eyni zamanda, 2019-cu il 26 fevral tarixli Sərəncamla məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün aylıq müavinət 50 faiz artırılaraq 60 manata çatdırılmaqla, bu müavinəti alan 500 mindən çox məcburi köçkünlərin rifahına mühüm dəstək verildi. 2019-cu il 14 fevral tarixli Sərəncamla 110 minəndek tələbenin təqaüdlərinin ciddi şəkildə artırılması təmin olundu. Ölkədə vətəndaşların sosial problemlərinin həlliini öz siyasetində prioritet kimi müəyyən edən Prezident İlham Əliyevin 2019-cu il 28 fevral tarixli Fermanı devalvasiyanın təsirlərini aradan qaldırmağa və problemlər kreditlərin həlliinə də şərait yaratdı. Ölkənin sosial hayatı üçün olduqca mühüm olan, 800 mindən artıq insanın

dövlət qurumları və beynəlxalq təşkilatların iştirakı, onların rəy və təklifləri, beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla "Böyük Qayıdış" programının hazırlanmasıdır. Bu istiqamətdə atılan ilk iki addım kimi, Cocuq Mərcanlı kəndini və evvəller Dağlıq Qarabağın inzibati ərazisini olmuş Tərtər rayonunun Şıxarx qəsəbəsini göstərmək olar. Dövlətin məqsədi odur ki, "Böyük Qayıdış" programı tam icra olunsun. Əminlik ki, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rehberliyi ilə bu məsələ tam həllini tapacaq. Məcburi köçkünlər beynəlxalq hüquqda təsbit olunduğu kimi, könülü surətdə və ləyaqətlə öz torpaqlarına qayıtməq hüquqlarından istifadə edəcəklər.

⇒ Davamı 11-ci səhifədə

İlham Əliyev - böyük intellekt, iradə və qətiyyət sahibi

⇒ Əvvəli 10-cu səhifədə

Bu xeyirxah missiya - məcburi köçküň və qaćqınlarla xüsusi həssaslıq və qayğı ilə yanaşılması siyaseti Prezident İlham Əliyevin ən yaxın məsləkdaşı, Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva tərəfindən də uğurla həyata keçirilir. Onun Birinci vitse-prezident təyin edildikdən sonra ilk görüşünü məcburi köçkünlərlə keçirməsi də bu qəbildən olan insanlara diqqət və qayğıdan xəbər verir. Məlum olduğu kimi, 2017-ci il martın 9-da Mehriban Əliyevanın sədrliyi ilə Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin yataqxanalarında müvəqqəti məskunlaşmış qaćqın və məcburi köçkünlərinin köçürülməsinə həsr olunmuş müşavirə keçirilmişdi. İlk müşavirənin, məcburi köçkünlərin sosial problemlərinə həsr edilməsi doğma yurdlarından didərgin salınmış soydaşlarımızda ata-baba ocaqlarına qayıdaçıqlarına böyük inam yaradıb.

"Bilirsiniz, düşünürəm ki, rəhbərin mütləq guru insan olması ideyası da müyyən dərcədə stereotipdir. Məsuliyyətli - bəli, principial - bəli, iradəli - bəli. Quruluq, sərtlik vacib keyfiyyət deyil. Mənim üçün insanlarla işləmək bacarığı, sənin baxışlarını principcə bölüşən, sənin aradınca getməye hazır olan həmfikirə komandası yaratmaq bacarığı daha vacibdir. Çünkü onlar anlayırlar ki, sənin işlərin xeyirxahlığı yönəlib. Çox vacibdir ki, bəyan və elan edilənlər həqiqətən baş verənlərlə üst-üstə düşsün. Çünkü insanlar hər şeyi görürler, hər şeyi anlayırlar", - deyən Mehriban xanım Əliyeva öz çoxtərəfli fəaliyyəti ilə üzərinə düşən olduqca mühüm vəzifələrin öhdəsindən məhz böyük məsuliyyəti, principiallığını və iradəsi hesabına layiqince gəlir. İnsanlarda leyaqət, intellekt və mehribanlıq kimi 3 vacib keyfiyyəti xüsusi olaraq dəyərləndirən ölkənin Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva özü həmin uca insani dəyərlərinə daşıyıcı olaraq ölkə və beynəlxalq ictimai fikirdə olduqca yüksək reytinqə malikdir. 2017-ci ilin 28 fevral tarixində Rusiyanın nüfuzlu "Rossiya-24" kanalına müsahibəsində bu xüsusda haqlı olaraq vurgulayır ki, "Üzərimə düşən məsuliyyət olduqca böyük". Mən Prezidentin etimadını doğrultmalyam və ən başlıcası isə inami, ümidi olan insanların etimadını doğrultmalyam". Mehriban xanım Əliyeva bu gün xoşbəxtidir ki, xalqın ümidi və inamını şərəflə doğruldur, öz misilsiz fəaliyyəti ile Prezident İlham Əliyevin gücünə güclətir. Bu həqiqəti xalqımız və Prezidentimiz görür və dəyərləndirir. Bu baxımda İlham Əliyevin dekabrın 20-də Sankt-Peterburqda MDB dövlət başçılarının qeyri-resmi görüşü çərçivəsində Sankt-Peterburq şəhərində fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarının rəhbərləri ilə görüşündə hörmətli Mehriban xanım Əliyevanın dövlətçiliyimiz qarşısında, xüsusən də Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin inkişafı sahəsində göstərdiyi müstəsnə xidmətlərinə verdiyi yüksək qiymət təsadüfi sayılmalıdır: "Bu il Mehriban xanımın Rusiyaya çox uğurlu rəsmi səfəri baş tutdu. Səfər çox yüksək səviyyədə təşkil edildi. Prezident Vladimir Vladimirovich Putin ilə görüşü, Prezident tərəfindən Mehriban Əliyevaya "Dostluq" ordeninin təqdim ediləsi, əlbəttə ki, böyük hadisədir. Biz biliyor ki, Rusiyanın Prezidenti prezident olmayan şəxsləri çox nadir hallarda qəbul edir. Bu istisna hal Rusiya Prezidentinin Azərbaycana münasibətinin təzahürüdür. Azərbaycanda da Rusiya Prezidentine böyük hörmət var. İkitərəfli əlaqələrin inkişafında prezidentlərin, əlbəttə ki, xüsusi rolu vardır. Mehriban xanımın səfər çərçivəsində hem Baş Nazir, hem də Federasiya Şurasının sədri ilə görüşləri olubdur. Əlbəttə ki, Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri Sərgisində "Azərbaycan" pavilyonunun yenidən açılması tarixi hadisədir".

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycanın qazandığı iqtisadi uğurlar beynəlxalq hesabatlarında da yüksək qiymətləndirilir. Dünya Bankının son "Doing Business" hesabatında ölkəmiz əlverişli biznes mühitinin formalşaması səviyyəsinə görə dünyada 25-ci mövqedədir. Həmin hesabatda ölkəmiz dünyadan en islahatçı 20 ölkəsi sırasında yer alıb. Bu, son dərəcə yüksək nəticelərdir.

Müşavirədə dövlətimizin başçısı İlham Əliyev vurğuladı ki, "100 min hektarda pambıq əkildi və 294 min ton mehsul götürdü. Hektdən məhsuldarlıq 29,4 sentner olmuşdur. Yeni, bu, doğrudan da tarixi nailiyyətdir". Xarici bazarlara ixrac edilen Azərbaycan pambığında buna ilin 9 ayı ərzində ölkəmizə 111 milyon dollar gəlir daxil olmuşdur. Nezərealsaq ki, cari ilin yanvar-oktyabr ayları ərzində ölkəmizin qeyri-neft sektorunu üzrə ixracı 1,6 milyard dollar təşkil etmişdir, bu halda pambıq satışından əldə edilən mənfəətin nə qədər böyük olduğunu təxmin etmək olar. Pambıq istehsalı və ixracı təkcə ölkəmiz üçün valyuta axını demək deyildir, bu, ill növbədə, işsizlik probleminin həllinə mühüm töhfə kimi dəyərləndirilməlidir. Bu xüsusda Prezident İlham Əliyevin müşavirədə səsləndirdiyi fikirlər böyük mənə kasib edir.

Bu, bir həqiqətdir ki, dövlətin xarici siyasetinin onun daxili siyasetinin davamı olması da mütləq əksəriyyətin inandığı həqiqətlərdəndir. Məsələyə bu prizmadan yanaşıqdı Prezident İlham Əliyevin 16 il ərzində həyata keçirdiyi uğurlu daxili siyaset neticə etibarilə Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə mövqelərinin möhkəmlənməsi mənəfeyinə xidmət göstərib. Təkcə daxili siyasetdə de-

yil, xarici siyasetdə də varislik prinsipi qorunub saxlanılmışdır. Başqa sözlə, Prezident İlham Əliyev ümummülli lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu çoxvectorlu və balanslı xarici siyaset kursunu sürətlə dəyişən dünyadan geosiyasi reallıqlarına adekvat olaraq çevik, innovativ və hücum taktikasına əsaslanmaqla davam etdirir. Milli dövlətçilik maraqlarının müdafiəsi həm ikiterəfli, həm də çoxtərəfli formatda həyata keçirilən bu siyasetin başlıca məzmununu teşkil edir. Həmin siyasetin uğurunu təmin edən çoxsaylı parametrlər sırasında birinci mövqeda dayanan amil Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq siyasetin aktoru statusuna yüksəlmesi reallığı ilə bağlıdır. Bu statusuna tam adekvat olaraq İlham Əliyev həm daxili, həm də xarici siyaset kursunun həyata keçirilməsi prosesində dərin zəka, iti fəhm, analitik və innovativ düşüncə tərzi, sistemli analiz qabiliyyəti, prinsipiellilik və qətiyyət nümayiş etdirir. Hər dövlət başçısına nəsib olmayan bu unikal şəxsi keyfiyyətlərinə daşıyıcı olan Prezident İlham Əliyev harada çıxış etməsindən və mövqə bildirməsindən asılı olmayaq, şahmat dili ilə desək, həmisi ağ fiqurlarla oynayır və artıq start vəziyyətində qarşı tərəf və ya tərəflər üzərində ilkin üstünlüyünü təmin etmiş olur. Həmin "siyasi şahmat lövhəsi"ndə siyaset grossmeysterinin - Prezident İlham Əliyevin rəqibinə "mat" elan etməsi labüddür. Bu zaman problemlə sistemli və ardıcıl yanaşma tərzi, səlis və məntiqli ifadə üslubu, auditoriya ilə işləmək və onu əle almaq qabiliyyəti, səs diapazonundan düzgün istifadə məhərəti və nəhayət ecazkar cəzbətme potensialı və bənzərsiz xarizması ilə dövlət başçısı on qatı siyasi opponentlərini də "tərksiləh" etməyə və onları "siyasi hipnoz" vəziyyətinə salmağa müəssər ola bilir. Dəfələrlə bu həqiqətin şahidi olmuşuq. Həmin həqiqətlərdən bir neçəsi üzərində dəyanaraq yuxarıda səsləndirdiyimiz fikir və mülahizələrimizi əsaslaşdırıraq. Məlum həqiqətdir ki, 2009-cu ilde ABŞ başda olmaqla Qərb dövlətlərinin təzyiqi nəticəsində Türkiye-Ermənistan sərhədlərinin açılması prosesi kritik mərhələyə daxil olmuşdu. Hətta iş o yere gelib çatmışdı ki, Qərb siyasi dairələri həmin il aprelin 6-7-də İstanbul şəhərində "Sivilizasiyalar alyansi" adlanan bir tədbir təşkil edib, orada ABŞ-in yeni Prezidenti Barack Obama və Dövlət katibi Hillary Clintonun Prezident İlham Əliyev ilə görüşə keçirməyi hədəfləmişdilər. Məqsəd bu görüş çərçivəsində Azərbaycanın dövlət başçısının məlum məsələdə tutduğu güzəştisiz mövqeyinə təsir edib, onu istədikləri istiqamətdə dəyişməkdən ibarət idi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dünyadan fövqədövlətinin rəhbəri ilə görüşdən unikal diplomatik manevr hesabına faktiki olaraq imtina etdi. Bununla da hələ 23 yaşında ikən SSRİ Xarici İşlər Nazirliyinin məşhur Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutunda diplomatiya ix-tisəsinin incəliklərini tədris etməsinin təsadüfi olmadıqını bir daha sübut etdi. Bununla da, əslində, bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, Azərbaycan öz miqyası etibarilə böyük dövlət olmasa da belə, lakin sözünün mənası və çəkisi böyük. Qətiyyəti, iradəsi böyük, Prezidenti və xalqı arasındakı birlili böyük. Son nəticədə, böyük dövlətlər arxasında xalqı dayanan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin siyasi iradəsinə nəzərə almaq məcburiyyətində qaldılar. Türkiye-Ermənistan sərhədləri bu güne kimi bağlıdır. Onların açılması bağlanması səbəb olan amillər aradan qaldırıldıqdan sonra mümkündür. Bu, hər iki qardaş dövlətin rəhbərləri olan İlham Əliyevin və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın zamanın sınağından şərəfə çıxmış ortaq mövqeyidir.

Prezident İlham Əliyev bütün diplomatik addımları milli maraqlardan çıxış etməklə zərgər dəqiqliyi ilə hesablanmışdır və bir çox dövlətdən siyasi opponentlərin intellekti imkan vermək ki, onlara vaxtında düzgün adekvat reaksiya versinlər. Belə unikal və uzağagedən siyasi məqsədən daşıyan addımlardan birini Prezident İlham Əliyev 2011-ci ilin iyun ayında atdı, Azərbaycan Qoşulmama Hərəkatına üzv oldu. Bu xəberi eşidən kimi radikal siyasi ünsürlər hay-həşir qaldırdılar ki, mövcud iqtidár Azərbaycanı Avratlantık məkanı integrasiya xəttindən uzaqlaşdırır. Bu, az qala dövlətçiliyimiz itirilməsinə bərabərdir və s. Sonralar həmin ünsürlər öz aralarında etiraf etmək məcburiyyətində qaldılar ki, İlham Əliyevin bu siyasi gedisiñin arxasında dayanan əsl mətbəti vaxtında dərk edə biləyiblər. Mətbə isə ondan ibarət idi ki, mahir diplomat və dövlət xadımı olan İlham Əliyev Azərbaycanın dünyadan nəhəng universal beynəlxalq təşkilatı olan BMT TS-ye üzv olmasını əsas siyasi hədəf kimi müyyən etmişdi. Bu hədəf xarici siyaset fəaliyyətinin çeviklik əmsalının keskin artımı hesabına reallaşa bilərdi. Bu halda tərkibində 193 dövlətin olduğu BMT-dən sonra sayıca ikinci mövqədə dayanan Qoşulmama Hərəkatına (QH) (120 dövlət) üzvlük həmin məqsədin reallaşması üçün eləvə və geniş imkanlar pəncərəsi açı bilərdi. Elə belə də oldu. 2011-ci il oktyabrın 24-də BMT TS-ye keçirilən seçkildə QH üzvləri Azərbaycanın lehine səs verdilər. Azərbaycan 155 səs ilə iki il müddətinə BMT TS-nin qeyri-daimi üzvü seçildi. Azərbaycan Respublikası müstəqilliyinin 20-ci ildönmündə tarixinin növbəti şanlı səhifəsini yazdı. Onun müəllifi böyük intellekt, iradə və qətiyyət sahibi olan Prezident İlham Əliyev idi.

⇒ Davamı 19-cu səhifədə

İlham Əliyev - böyük intellekt, irade və qətiyyət sahibi

⇒ Əvvəli 19-cu səhifəde

Prezident İlham Əliyevin müəyyən etdiyi müstəqil xarici siyaset kursu dünyada bir-birine qarşı duran qütbər tərəfindən də müsbət qiymətləndirilir. Azərbaycanın müxtəlif güc mərkəzlərindən bərabər məsafədə mövqə seçməsi, ikitərəfli münasibətlərə bərabər hüquq, qarşılıqlı hörmət, bir-birinin daxili işlərindən qarışmamaq prinzipiérinə sadıq qalması, eyni zamanda, ikitərəfli əməkdaşlığın heç bir halda üçün-cü tərəfi hədəfə almaması rəallığı beynəlxalq aləmdə dövlətimizə və onun rəhbərinə olan loyal münasibətin formallaşmasını sərhəndənən əsas amillərdir. Bu baxımdan 2017-ci ilin fevral ayında Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, general Valeri Gerasimov ilə ABŞ Silahlı Qüvvələrinin Birleşmiş Qərargah Reisləri Komitəsinin rəhbəri, general Cozef Danfordun, həmin ilin sentyabr ayında general Valeri Gerasimov ilə NATO Hərbi Komitəsinin rəhbəri, general Peti Pavelin, 2018-ci ilin aprel və dekabr aylarında general Gerasimov ilə NATO-nun Avropadakı Mütəffiqi Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı Tod Uolters arasında və nəhayət cari ilin noyabr ayında Rusiya Müdafiə nazirinin binçin müavini ordu generali Valeri Gerasimov ilə NATO-nun Hərbi Komitəsinin sedri, Avasiya Baş Marsşalı ser Stüart Piç arasında görüşlərin Bakıda keçirilməsi təsadüfi sayılmalıdır. Beləliklə, Bakı 6-ci dəfədir ki, Rusiya ilə Qərb arasındaki ali herbi danışqlara ev sahibliyi etmiş oldu. Heç şübhəsiz, bu seçim səbəbsiz deyildir. Əsas səbəb odur ki, Prezident İlham Əliyevin heyata keçirdiyi müstəqil və qətiyyətli siyaset dönya-nın əsas güc mərkəzləri tərəfində ehtiramla qarsılanır.

Məhz iti fəhmi və diplomatik məharəti hesabına Prezident İlham Əliyevin son 16 il ərzində ölkəmizin və elecə də Avropanın enerji təhlükəsizliyinə təminatı istiqamətində atdıgi çoxkombinasiyalı siyasi gedişləri heyrənlər doğurur. Nezərealsa ki, enerji təhlükəsizliyi dönyanın aparıcı dövlətlərinin milli təhlükəsizlik strategiyasının həlli elementi statusundan çıxış edir. Bu baxımdan bir sıra nüfuzlu ekspertlərin "müasir dönyanın siyasi mənzəresi dəha hərbi bloklara mənşəbiyyət yox, enerji ehtiyatlarına malik olub-olmamadı bölgüsü ilə müəyyən ediləcək", - fikri təsadüfü saylımalıdır. Ulu önder Heyder Əliyevin müəllifi olduğu neft diplomatiyasını uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev müxtəlif obyektiiv və subyektiiv çətinliklərin öhdəsindən gələrək 2006-ci ilde "Bakı-Tbilisi-Ceyhan, 2007-ci ildə "Bakı-Tbilisi-Örzurum" kimi nəhəng neft və qaz məsrlətlərinin reallaşmasına nail oldu. Dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi, "neft kəmərlerinin, xüsusiətə Baki-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin tikintisi de tarixi hadisə idi. Təkcə ona görə yox ki, ilk dəfə olaraq Xəzər dənizinin nefti Aralıq dənizinin bazarlarına çıxarıldı. Eyni zamanda, ona görə ki, bu kəmər yeni bir yol, yeni bir dəhliz açdı". Söhbət, il növbədə, Cənub Qaz Dəhlizindən gedir. Onun yaradılması istiqamətində ilk addım olaraq 2011-ci ildə Avropa Komissiyası ilə Azərbaycan arasında Strateji əməkdaşlıq və enerji sahəsində Anlaşma Memorandumu, növbəti ilde isə TANAP-in çəkilişinə dair Azərbaycan və Türkiye arasında tarixi saziş imzalandı. Bu prosesdə ən əsas həlqələrdən biri sermayə qoyuluşu ilə bağlı idi. 2013-cü ilde bu məsələ de öz müsbət həllini tapdı. "Sahdəniz-2" layihəsinə investisiya qoyuluşuna dair qərar qəbul edildi. 2014-cü ildə isə Cənub Qaz Dəhlizinin Bakıda təməqquyma mərasimi keçirildi. 2015-ci ildə Qarsda TANAP-in teməqquyma mərasimi oldu. 2016-ci ildə analoji addım TAP layihəsi ilə bağlı atıldı. Nəhayət, 2018-ci il mayın 29-da Cənub Qaz Dəhlizi, iyunun 12-də isə TANAP-in resmi açılış mərasimləri oldu. Cari ilin 30 noyabr tarixində isə TANAP-in Avropa ilə birləşən hissəsinin açılışı oldu. TAP üzrə işlər 91% yerinə yetirilər yekun mərħələye daxil olmuşdur.

Prezident İlham Əliyev Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin uğurunu təmin edən səbəblərdən bəhs edərən xüsusi olaraq aşağıdakı amilleri ön plana çıkmışdır: "Birincisi, bu layihə enerji təhlükəsizliyi, enerji şaxələndirilməsi və azad rəqabəti özündə ehtiva edir. İkincisi, bu layihədə istehsalçı, istehlakçı və tranzit dövlətlər arasında balans yaratmağa nail olmuspəq. Yəni, burada uduzan tərəf yoxdur. Üçüncüsü, siyaset və enerji bir-birindən ayrı olmalıdır. Enerji siyasi alet kimi istifadə edilməlidir. Hesab edirəm ki, Cənub Qaz Dəhlizi sazişində göstərdiyimiz nümunə nümayış etdirir ki, enerji ilə siyaset ayrılanla uğur əldə edile bilər".

2017-ci il sentyabrın 14-de beynəlxalq ictiyiyət Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi sahəsində yeni və tarixi bir səhifə

yazıldığına şahidlik etdi. Həmin gün Azərbaycanın unikal enerji strategiyasının memarı olan Heydər Əliyevin adını daşıyan mərkəzdə "Azəri", "Çıraq" və "Güneşli" ya taqları üzrə yeni sazişin imzalanması ilə bu yataqların işlənilməsi 2050-ci ilə qədər uzadıldı.

Ölkəmizin uğurlarını gözü götürməyən, qarayaxma və iftiralarda dövlətimizin müsbət beynəlxalq imicinə kölgə salmaq istəyen erməniparəst qüvvələr və onlara elbir olan bəzi siyasi dairələr iddiaları irəli sürürdülər ki, Azərbaycanın nefti tükenmişdir və xarici neft şirkətləri tezliklə öz ölkələrinə qayıdaqalar. Prezidentin çıxışında səslənən tekzibədilməz argumentlər və yenİ kontraktın imzalanması faktı eleyhdarlarımızın yuxusuna haram qatmış oldu.

Prezident İlham Əliyevin uzaqqorən müdrük siyaseti sayəsində Azərbaycan son 16 il ərzində təkcə dönyanın enerji və neqliyyat xəritəsini yenidən tərtib etmir, eyni zamanda, dönyada ümumbaşəri deyərlərin qorunması və təbliği istiqamətində fantastik nüaliyyətlərə imza atır. Dönyada sivilizasiyalara rəsədə dialog sahəsində ciddi problemlərin yaşanması, bu fonda konfliktlərin artması tendensiyasının müşayit olunması, xüsusiətə də islamofobiya kimi təhlükəli meyillerin bir sıra dövlətlərin və digər subyektlərin siyasetində özüne geniş yer almazı reallığında Azərbaycanın mədəniyyətlərə rəsədə dialog məkanına çevriləməsi faktı da qlobal ehəmiyyət kəsb edən məsələdir. Bu məsələlərin həlli istiqamətində Azərbaycanın təcrübəsi digər ölkələr üçün örnek ola bilər.

"Multikulturalizm bizim adət-ənənəmizdir. Multikulturalizm-dövlət siyaseti və ictimai sifarişdir. Multikulturalizm bizim heyət tərəfindən", - deyən Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə bu il 10 illiyini qeyd etdiyimiz "Bakı Prosesi"nin əsası qoyulub. Bu təşəbbüs BMT çərçivəsində yüksək dəyərləndirilmişdir.

Bu, bir həqiqətdir ki, əger Ermenistanın Azərbaycana təcavüzü və etnik təmizləmə siyaseti olmasaydı, Prezident İlham Əliyevin rəhberliyi altında son 16 ilde həm daxili, həm de xarici siyasetdə qazandığımız uğurların miqyası daha da böyük olardı. Mənaqışının hələ də həllini tapa bilməməsi reallığına baxmayıaraq, Azərbaycanın son 16 il ərzində konfliktin həlli prosesində siyasi, diplomatik və herbi üstünlüyü təmin edilmişdir. Əvvəla, Ermenistanın bütün coxsayılı cəhdilərinə baxmayıaraq, heç bir beynəlxalq subyekti, o cümlədən rəsmi İrəvanın özü də separaçı rejimin müstəqilliyinə tanımamışdır. Bu, Azərbaycanın mühüm siyasi üstünlüyüdür. İkincisi, Ermenistanın separaçı rejimde keçirdiyi son qondarma referendumun nəticələrini heç bir dünya dövləti və ya beynəlxalq təşkilat qəbul etməmişdir. Bu, əs-linde, beynəlxalq birləşin "Dağlıq Qarabağ" Azərbaycandır və nida "şəhərəsi" hökmüni iki rəsi sürdür. Prezidentin bu qətiyyətli mənşəti Azərbaycanda böyük coşgu və ruh yüksəkliyi ilə qarşılığdır. Bu ümumxalq ruhunun mənşəti nəticəsi olaraq Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədr müavini-Icra katibi, Baş Nazirin müavini Əli Əhmədov "Dağlıq Qarabağ Azərbaycandır!" İctimai Hərəkatının yaradılması təşəbbüs ilə çıxış etmişdir. Bu təşəbbüs cəmiyyətimiz daxilində, xüsusiətə gənclər arasında böyük rezonans doğurmuşdur. Ermenistan isə matəm içindədir. Paşinyanın ən qatı silahdaşları belə onu böyük diplomatik məglubiyyətdə qızıayı, Azərbaycan Prezidentinin böyük uğurunu etiraf edirlər. Yaranan yeni reallığıdə Ermenistanda da "Valday" məglubiyyətdən iki rəsi gələrək bir ictimai hərəkat formallaşmağa başlamışdır. Bu hərəkat "Dağlıq Qarabağ Ermenistandır" adlanır. Onun adı "Paşinyandan xılas hərəkəti"dir.

Prezident İlham Əliyev həcum taktikasından istifadə edərək işgalçi Ermenistanın rəhberliyinə siyasi kürsüldən bir-birinin ardınca zərbələr vurmaqda davam edir.

"Azərbaycan müxalifetinin radikal keşimi - AXCP və özünü "Milli Şura" kimi təqdim edən siyasi qruplaşmalar yenə sevinmirlər, qəmə batıblar. Revanşist düssəncələr girdəbənda boğulmaqdadırlar. Çareni nəticəsinə özlərinin də inanmadıqları növbəti piken və mitinqlərə xatırlar. Xalq arxasında dayandığı öz Prezidentinin "Dağlıq Qarabağ Azərbaycandır. Nida işərəsi" siyasi ideyasi etrafında birləşib, milli birlik və həmərəlik nümayiş etdirir, müxalifet isə "hakimiyət sevdası" ilə aliş-bayanır. Heç bir sosial bazaya malik olmayan və əslində, xalq tərəfindən boykot edilən və antimillili qruplaşmalar "çərəsizlik sindromu"nun doğurduğu psixoloji apatiya vəziyyətindən qarışan gələn 9 fevral növbədənən parlament seçkilərini "boykot" etdiklərini qışdırırlar. Xalq onların hay-həşirinə qətiyyən məhəl qoymur. Xalqın öz döndərdiyi "pseudosiyasetçilər", əslində, bütün nəticələri və fəsadları etibarilə "siyasi yalquzaq" taleyi yaşamağa məhkum durlar.

Beləliklə, yuxarıda apardığımız təhlil və analizlər o qənəət gəlməye əsas verir ki, dövlət iki halda beynəlxalq güclərinin təzyiq obyektinə çevrilir. Birinci hal dövlət zeif olunda baş verir. Həmin dövlətin, ilk növbədə, ərazi bütövlüy və suverenliyi böyük təhlükə altına düşür. Keçən əsrin 90-ci illərinin evvəllerində Azərbaycan analoji vəziyyət yaşayib. İkinci hal isə, nə qədər paradoxal səslənəsə də, dövlət güclü olunda labüdüşür. Azərbaycan bütün parametrlərə görə regional güce - lidərə çevrilib. Deməli, bu reallığı qəbul edə biləməyən beynəlxalq qüvvələrin və onların miskin ələltisəsindən qərəbənən qaraguruğu segmentin naqış planlarının alt-üst etmək üçün indi daha güclü milli həmərəliyə sahib olmaliyiq. Son 16 il ərzində ölkəmizdə siyasi sabitlik və innovativ inkişaf, davamlı iqtisadi yüksələş, nizami və güclü ordu quruculuğu prosesinin, demokratik islahatların, müasirleşmənin, uğurlu xarici siyasetin və pozulmuş ərazi bütövlüyümüzənən bərpası namədə fedakar mübarizənin təşəbbüskarı və təminatçısı olan Prezident İlham Əliyevin etrafında dəhə six və monolit birlik nümayış etdirməliyik. Bu zamanın çağırışıdır.